Ч. 50 (13.948). Львів, понеділок 25. лютого 1935. Opłata pocztowa opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 504.060, 143.322. Адреса для телеграм: „Діло" Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол., Чвертьрічно 15·00 „, Піврічно 30·00 „, Річно 60·00 „. ЗА ГРАНИЦЕЮ: в Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Свято стрілецької пісні.

Львів, 24. лютого.

Крім стрілецької вистави, яку зорганізовано в 20-ліття вимаршу Українських Січових Стрільців на поле бою і яка з великим успіхом проходить у салях Національного Музею, улаштовано у Львові теж свято стрілецької пісні, що з маленьких початків розрослась за короткий час незвичайно сильно і поширилась по всіх українських землях, захоплюючи собою кожного, в кого беться українське серце, в кого живий український дух. Свято це відбулося сьогодні вполудне у салі „Кольосею", де зібралась найдобірніша українська публика і ціла маса колишніх У. С. С. враз зі своїми родинами. Свято це звеличали своєю приявністю оба львівські єпископи: Преосв. д-р І. Бучко і Преосв. Н. Будка, ген. Тарнавський, през. д-р Кость Левицький, голова У. П. Р. д-р Дмитро Левицький разом з кількома послами, сенатори д-р Горбачевський, д-р Макух та інж. Павликовський, голова „Просвіти" д-р Брик, голова „Р. Ш." проф. І. Галущинський, голова Н. Т. ім. Шевченка д-р В. Левицький і багато-багато інших визначних громадян, представників українських товариств та установ, а також дещо гостей з краю. Не диво, що на святі панував піднеслий настрій від початку до самого кінця.

Започаткував свято злучений хор „Бандуриста" і „Сурми", що під дириґентурою п. О. Плешкевича відспівав з вервою „В горах грім гуде" О. Маковея-Колесси. Після того проф. д-р В. Старосольський виголосив промову, в якій кинув кілька цікавих думок про вагу й ролю стрілецької пісні. Промову ту постараємось подати нашим читачам окремо. В дальшому хор „Сурма" під дириг. п. І. Охримовича відспівав прецизно дві стрілецькі пісні: „Як з Бережан до кадри" та „Ой чогож ти зажурився" — обі композиції І. Недільського. На закінчення першої частини відспівав наш оперний співак п. Мих. Голинський тенорове сольо композиції Углицького „Стрілецький романс". Цей твір американсько-українського композитора у нас зовсім незнаний; у виконанні п. Голинського зробив він помітне враження, тому публика не щадила оплесків виконавцеві, який відспівав ще як наддаток пісню „Ой нагнувся дуб високий". Акомпаніював до цих двох пісень д-р Н. Нижанківський.

Другу частину програми започаткував п. Микола Драґан деклямацією претарної „Оди до пісні" Р. Купчинського. На жаль, деклямація не зробила того враження, яке вона звичайно робить, через неприродний голос декляматора з одного і метушню на салі з другого боку. З черги почули ми по довгій-довгій відсутности на нашій концертовій естраді п. О. Любич-Парахоняківну, що відспівала аж чотири пісні: „Ой поля, ви поля" В. Барвінського, „Синя чічка" та „Ой казала мати" М. Гайворонського і „Спи дитинко моя" С. Людкевича. Публика приняла нашу співачку живими оплесками, яких не щадила їй і по кожній пісні. Акомпаніював дир. В. Барвінський. З черги виступив хор „Бандуриста", що відспівав „Ой видно село" (Л. Лепкого—С. Людкевича) та „Ой та зажурились" (Р. Купчинського—Б. Кудрика). Обі ті популярні пісні у виконанні „Бандуриста" зробили сильне враження, зокрема остання, яку хор мусів повторити. Дириґував п. Плешкевич. В дальшому публика витала знову ентузіястично п. М. Голинського, що відспівав знану композицію Н. Нижанківського до слів Р. Купчинського „Засумуй трембіто" і як наддаток пісню „Ой, косаче мій". Як останню точку відспівали злучені хори „Бандуриста" й „Сурми" під дир. п. Охримовича вязанку „Стрілецьким шляхом" М. Гайворонського. Закінчилося свято національним гимном, що його відспівала вся саля.

Свято стрілецької пісні доказало, що та пісня не стратила в загальному нічого зі своєї краси й актуальности; вона живе в душах нас усіх, вона невмируща. А для всіх колишніх У. С. С. нинішнє свято стало найдорожчим споминoм пережитого й пережитого в рядах тієї боєвої формації.

Австрійський канцлер і міністер у Льондоні.

Протиавстрійські демонстрації. — Міністер про привернення монархії.

ЛЬОНДОН, 24. 2. ПАТ. Пополудні приїхав тут канцлер Шушніґ і міністер Берґер-Вальденеґ. На двірці „Вікторія" витав їх мін. Саймон і французький амбасадор. Австрійський посол ждав на них уже в Фолькстоні. Поліція обставила весь двірець і перепускала до двірця лише за спец. перепустками, бо боялася демонстрацій, що їх заповіли соціялісти й комуністи. В Гайд Парку було пополудні протестаційне віче проти приїзду австрійського канцлера, скликане лівими організаціями. Після віча похід віпов до двірця Вікторія. Та демонстранти, числом 3.000 прийшли до двірця запізно, 15 хвилин після приїзду поїзду, який нарочно приїхав скорше. Як демонстранти прийшли перед двірець, австрійські гості від'їхали вже до готелю.

Та навіть австрійські міністри не найдуть спеціяльної прихильности. Парляментарна фракція Лейбур Парті з провідником партії Ленсбері вислала до канцлера Шушніґа меморіял, який йому доручили вечором. У меморіялі всі посли Лейбур Парті домагаються увільнення 21 шуцбундівців, яких поставили перед суд.

Також у парляменті будуть інтерпеляції на цю тему. В пресі замітна теж здержливість. В урядових колах не скривають, що ця гостина то зайвий клопіт. Більшого значіння тій гостині в Льондоні не приписують.

ПАРИЖ, ПАТ. Журналісти питалися австрійського міністра закордонних справ, чи те, що Австрія домагається абс. суверенности у внутрішніх справах, допускає евентуальність реституції монархії. Міністер відповів: Не говоримо про це. В Австрії цієї справи ніхто не порушує, зате забагато про це говорить закордон. Привернення монархії тепер не може нас цікавити. Та честь австрійського народу ображали би, колиб нам котрогось дня заборонили ввести в себе такий чи інший держ. устрій.

Мандрівка народів на близькому Сході.

Турецький вожд Кемаль Паша видав поклик до всіх турків на Балкані, за виїмком Альбанії, щоби переселилися до нової Туреччини. Цей заклик викликав великий рух серед мусулманського населення на Балкані, головно в Болгарії, де панує велике безробіття. Рахуються з можливістю, що переселенчий рух обійме коло 3.5 міліона мусулман на Балкані. Подекуди пояснюють собі цей заклик Кемаля Паші як започаткування панісламської акції, хоча як відомо, в новій турецькій державі релігія не грає великої ролі. Особливо велику активність за переселенням виказують жінки, які на Балкані живуть в зовсім безвихідних ... . з гаремах та ... сити заслони, як і давно. Того всього в новій Туреччині тепер нема. Менше охоти виказують чоловіки, бо їм не подобається в Туреччині те, що там заборонені гареми та многоженство. А на Балкані ще є звичай, що й найбідніший турок держить собі по кілька жінок. Переселенців перевозять до Істамбулу і там змінають в них старомодні турецькі фези. Для держав, з яких виїмку мандрують турки, нема небезпеки, що вивезуть багато капіталу, бо турецьке населення є там бідне. В Югославії, де живе богато мусулман, цей заклик не викликав великого руху, бо тамошнє населення ... ... з новими порядками і нераз ... ...

ТОПІЛЬНИК ІЗ ЗВЯЗАНИМИ РУКАМИ І НОГАМИ.

ПАРИЖ, ПАТ. В Каннах море викинуло топільника із звязаними руками й ногами та двома ранами на голові. Виявилося, що то бельгійський горожанин Гійом, жонатий з Ольгою Дрогойовською. Секція виявила, що його вбили, а потім у мішку вкинули в море. Дрогойовська зізнала, що розійшлася з чоловіком тому 16 літ і відтоді не знала, що він робив і де був.

У валізці втопленого найшли листи, з яких виходить, що він удержував близькі взаємини з большевицькими дипльоматами, головно з бувш. І. секретарем большевицької амбасади в Парижі Тіхеневим, якого пізніше перенесли до Токіо, а тепер він є послом у Скандинавії. Французька преса здогадується, що Гійом займався шпіонажею. Чи справді, докаже слідство.

ЛІКУВАЛЬНІ ПІДПРИЄМЦІ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ Й НІМЕЧЧИНИ ПОРОЗУМІЛИСЯ.

Між німецькими та чесловацькими живцями прийшло до умови, якої метою усунути конкуренційну боротьбу між тими живцями. До порозуміння прийшло в Бад Ельстер на німецькому Шлеську. Устійнили майже однопілу лікувальну таксу для зах.-чсл. і німецьких живців, ціни лікування, за побут і готівкове лікування.

ГРІЗНИЙ ВИЛИВ РІКИ ПІД ЖОВКВОЮ.

ЖОВКВА, 24. 2. ПАТ. На ріці Свині за касарнями біля Сопошина відділ саперів розбиває досі при світлі рефлекторів ручними гранатами кригу, що нагромадилася. В Жовкві весь час чути детонацію. Вода вдерлася до домів і пивниць. У міському парку відділ поліції робить заходи, щоб не допустити до виливу. Біля різні вода виступила з берегів та загрожує довколичним домам. Евакували мешканців із хати Лужного. Йде ратункова акція.

ПАРАГВАЙ ВИСТУПАЄ З ЛІГИ НАЦІЙ.

Аг. Аваса повідомляє, що парагвайський уряд постановив зголосити виступлення з Ліги Націй. Уряд мотивує цю постанову сторонничим становищем, яке Ліга займає в справі парагвайсько-болівійського конфлікту.

ГОЛОСУВАННЯ В СПРАВІ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ.

БЕРН, 24. 2. ПАТ. У Швайцарії було вчора народне референдум у справі ухваленого палатою 17. липня м. р. закону про продовження військової служби. За законом заявилося 506.845 осіб, проти закону 431.902 особи. Більшістю 74.943 голосів закон ухвалили. На основі того закону служба в піхоті й інжинірії триватиме 90 днів замість 65 днів, в артилерії та летунстві 90 замість 75, у кінноті 104 замість 90 днів. Оставили 60-денну службу в помічних відділах.

Збирайте датки і дарові книжки для заспокоєння духовних потреб наших заточенців і висилайте на адресу Т-ва „Просвіта" у Львові, Ринок 10.

Як виглядає на ділі „самостійність“ Совітської України?

Так звана „самостійність“ Совітської України в межах Совітського Союзу накоїла серед українського населення у всьому світі дуже багато лиха. В першу чергу вона була тим фантомом, який створив був на позасовітських українських землях на деякий час совітофільський рух. Та ще навіть тепер, коли вже мається стільки доказів на те, що та „самостійність“ є лише фікцією, рух той покутує серед деяких дрібних українських гуртків, які склонні вважати фікцію за дійсність, вважаючи все інше за пропаґанду і недійсність. Ми постараємося на підставі найновіших відомостей із Совітської України виказати фікцію тої „самостійности“, з якої властиво вже нічого не залишилось крім паперця, на якому та фікція записана і на який все покликуються всі ті, що їм час від часу треба покорикуватись тією „самостійністю“.

Нововибране зглядно затверджене правительство України виглядає так: 1) Любченко Панас президент міністрів, 2) Шелехес Ілія перший його заступник, 3) Порайко Василь другий його заступник, 4) Балицький Всеволод, комісар внутрішніх справ, 5) Затонський Володимир, комісар освіти, 6) Сухомлін Кирило, комісар місцевого промислу, 7) Рекіс Олександер, комісар фінансів, 8) Паперний Лев, комісар рільництва, 9) Сапов Іван, комісар внутрішньої торговлі, 10) Канторович Соломон, комісар здоровля, 11) Кісельов Аркадій, комісар справедливости, 12) Поляков Василь, комісар комунального господарства, 13) Слинько Іван, комісар суспільної опіки. Оце всі нібн самостійні українські комісарі чи міністри.

Як виглядає в дійсности та самостійність? Балицький Всеволод, бувший начальник московського ҐПУ на Україні, а тепер комісар внутрішніх справ залежний безпосередньо від Москви і виконує лише накази Москви. З його ресорту витягнено справу адміністративних кар, засланнья і засудів на смерть і віддано їх спеціяльній московській колеґії. Ділом Балицького є підозрілих людей арештувати й відсилати в Москву. Головним завданням Балицького є винищування решток ворожих Совітам кляс населення, яких на Україні чи не найбільше з усього Союзу. Затонський Володимир комісар освіти. Він також лише виконує накази Москви в справі відукраїнізації шкіл, в справі видавання літератури, яку мусить найперше посилати в Москву для цензури та в справі театрів, які не сміють давати більше українських пєс, як московських. Рекіс Володимир, комісар фінансів, не має властиво жадних фінансів, бо централя фінансів находиться в Москві. Він є лише завідуючим призначеного Москвою українського бюджету та посередником між філіями московського банку на Україні і українським населенням. Його держать тільки для форми, що ось і такий комісар є на Україні. Паперний Лев комісар рільництва не має нічого до говорення на Україні, бо рільництво є на 80 прц. сколективізоване і підлягає безпосередньо Москві, зглядно її делегатові для справ радгоспів на Україні Лісовикові. Сапов Іван, комісар внутрішньої торговлі має властиво ціль перешкоджувати тій торговлі, що на Україні ведеться вільно покутними шляхами. Він мусить ділитися своєю владою з Балицьким, який властиво наглядає за торговлею, бо має для цього апарат бувшого ҐПУ і міліції. Завданням Сапова є доносити Балицькому, хто і де та чим торгує, щоби той міг цю торговлю викорінити. На розподіл товарів він не має ніякого впливу, бо розподіл ведеться прямо з Москви. Канторович Соломон, комісар здоровля, вивязується зі свого завдання так, як того хоче Москва. Доказом хочби й те, що так подбав за здоровля населення України, що міліони вимерли з голоду. Він, що найбільше, може вислати когось зі своїх урядовців в якусь санаторію на Кримі і то лише тоді, як є незаняті Москвою місця. Звичайно так буває, що місця все заняті. Кісельов Аркадій, комісар справедливости, підлягає московській верховній прокуратурі, яка має нагляд за цілим Союзом. Давніше то верховна прокуратура істнувала лише при верховному суді і не мала жадного впливу на місцеву юстицію, а тепер, по новій конституції, все зроблено навпаки. Головним завданням комісара справедливости є реєструвати приписані Москвою закони та в українській мові їх друком розповсюджувати, але лише між населенням, де українська мова ще шанується. В судах панує мова московська. Ось так то виглядає та самостійність назовні для тих, що знають діло наскрізь.

Підемо дальше. Для всіх інших справ нема на Україні особливих комісаріятів, а лише московські уповноважені при уряді Совітської України. 1) Якір Йона делеґат комісаріяту оборони і верховний вожд військових сил на Україні, хоч не є комісарем, має рішаючий голос у всіх справах. 2) Заграничні справи України веде як делеґат з Москви Петриковський Адольф. Властиво в нього нема ніяких заграничних справ, бо ділові заграничні справи веде безпосередньо Москва, не питаючи України, а справи відношення Совітської України до інших совітських республик давно перестали бути актуальними, бо навіть границі між тими республиками затерлися зовсім. 3) Каттель Михайло веде заграничну торговлю. Властиво він жадної заграничної торговлі не веде, а лише реєструє, що Україні потрібно за границями купити і висилає в Москву, а Москва, як їй хочеться, то купить, а як ні, то й ні. Рівнож сама Україна на чужину нічого не продає, бо не має що продавати. Все з України зуживається в Москві. 4) Делеґатом комісаріяту комунікації є Бойко Петро, якому досі дійсно належав нагляд за справністю роботи засобів лучби. Тепер одначе по новій конституції і він відпадає просто тому, що в розпорядженні Москви є відповідні дирекції залізниць, почт та телеграфів і радія і вона не потребує посередника. Цей пост буде в скорому часі знесений. Щось самостійного зробити цей делеґат не міг, бо всі плани розбудови комунікації йшли згори і керувались не добром України, а всесоюзним. 5) Харчовим промислом завідує московський делеґат Михайлівський Лев. Розподіл споживчих артикулів залежний від Москви і той делеґат має лише нагляд за тим, що Україні потрібно зглядно, що вона має своє, щоби не присилати з Москви. На його долю випадає також страшний голод на Україні, бож його власне обовязком було добути харчеві продукти для України. 6) Лісовим промислом України завідує делеґат Семьонов Семен. 7) Радгоспами завідує делеґат Лісовик, висланий на Україну Москвою. Він перебрав значну частину обовязків комісара рільництва Паперникова. Начальником головного заряду доріг і транспорту є делеґат Кузоятов Теодор. Ось ті області українського господарства, залежні безпосередньо від Москви.

Коротко збираючи все сказане, виходить таке: Україна має нібито самостійність у внутрішніх справах, в освіті, місцевому промислі, фінансах, рільництві, внутрішній торговлі, охороні здоровля, справедливости, суспільній опіці та комунальному господарстві. Безпосередньо від Москви залежить: комісаріят оборони, комісаріят заграничних справ, комісаріят зовнішньої торговлі, комісаріят комунікації, споживчого промислу, лісного промислу, радгоспів, себто сільського господарства. Щодо важкого промислу, який на Україні досить сильно розвинений, то тут Україна навіть на папері не має жадних прав. Все підчинено безпосередньо Москві і всюди вона панує, як хоче, не питаючи навіть формальної згоди України.

Про вартість „самостійности“ на Україні свідчать і такі факти, як те, що Україні відібрано Донбас та підчинено прямо Москві, а українському урядові лише предложено формально затвердити цей факт. Це зробив той уряд з охотою та ще й славу Сталінові при тому гукнув.

Новоухвалена совітська конституція ще дальше обмежує права України. Справедливість переходить цілком у руки Москви, зглядно московської прокуратури. Вона має право відміняти всякі рішення верховних республиканських судів. Рівнож нова конституція дає Москві право іменувати, де вона хоче, своїх уповноважених для внутрішніх справ, незалежно від комісаріяту внутрішніх справ даної республики. Всі делеґати для комунікації будуть знесені зовсім, а на їх місце потвориться окремі дирекції, залежні прямо від Москви. При всьому тому дуже загадною є справа наближення центральних властей до населення і продукції, поліпшення внутрішньої орґанізації властей, закріплення революційної законности та захист соціялістичного майна. Треба сподіватись, що під тими загальниками, які стали напрямними для поправок конституції згідно з вимогами соціялізму, переведуть і рештку паперової „самостійности“ України, яка ще й нині декого зводить на манівці.

Ось так виглядає „самостійність“ України. Національна по формі, але соціялістична зглядно московська по змісту — так, як цього бажав собі грузин Сталін.

У. П.

ЕВГЕН ТКАЧУК.

ТРИ ДАМИ.

Клявдія Дубенкова завжди дорікала свому чоловікові. Ніякої нагоди не поминула. Зачиналося звичайно від того, що проклинала свою долю, яка вігнала її в подружжя з радником Дубенком, коли вона могла так чудово вийти за кого іншого. А такі прегарні партії траплялися! Інжинір Роцак є нині начальником департаменту будівництва в міністерстві, лікар Прядун начальним лікарем шпиталю, Роман Сколодич (ах, який же це був чудовий хлопець!) добився вже становища директора банку. За те її нині доводиться вік коротати звичайною радниковою провінціяльного суду.

— Коли вже ти заавансуєш бодай на начальника суду?

— Та цить голубко! деж так вічно про те саме? Як я можу авансувати, коли нині всі аванси здержані.

Радник Дубенко був злий сам на себе. Хотів був саме допроситися в жінки дозволу піти на карти до „Родини“, а вона про аванси! Все одно треба було конче зважитись. Партнери ждуть напевно, він же забожився, що прийде неодмінно.

— Клявдзю, моя дорогенька, дозволиш, що я зайду на годинку до касина. Умовився, бачиш...

— Що? Уже знову карти? Певно! Жінка дома, ще й нездужає від якогось часу, а він собі на забавку! Та ще й гроші протрачувати в карти. А й сукні нової не маю, а ти бачив, як реєнтова нині в церкві виглядала? Як пава! А я в старій торічній жоржеті. Виглядаю при тобі вдвоє старша.

— Що правда, то я не мав би нічого проти того, аби ти була втроє молодша від мене.

— Мовчи! Не про це йде. Але ти до касина не підеш. Не підеш, бо я не хочу.

— Алеж, Клявдзю, прецінь я теж маю право..

— Не маєш ніякого права. Ти мав його пять літ тому, перед шлюбом та ще й тепер маєш, але там у суді, а в хаті я господиня.

— Добре вже, добре, але вкінці належиться мені якась...

— Ні, не належиться. Мені теж належиться сукня мігдалового коліру, капелюх а ля Франческа Галь та купальний костюм, а ти навіть цього не розумієш...

— Навпаки, голубко, дуже добре розумію. І, бачиш, саме тому хочу піти грати, бо так і чую, що виграю напевно. А тоді вже суконка напевно буде.

— Кажеш: виграєш? А як програєш? Тоді й суконка пропаде й гроші пропащи.

— Це неможливе. Я маю добре прочуття. Правою ногою з ліжка встав.

— Ну, так іди. Щоб не казав, що я тебе вязнила в хаті. Тільки не барися, бо я справді щось нездужаю. І памятай про сукню. Таку в мігдалову колірі, як має реєнтова!

Останніх слів радник Дубенко вже не чув. Він прожогом побіг до „Родини“.

Партнери вже сиділи. Радник виправдав своє спізнення (мав важну телефонічну розмову зі Львовом) і засіли до карт. Очевидно фербель. Карта, як звичайно, то в одну, то в другу руку. Радникові спершу не йшло. Зложені перед ним штони щораз маліли. Нараз приходять до рук три девятки. „Кунст“. Радник певний себе.

— Прошу, хто з панів зі мною?

— Я йду. Тільки... „бессер“ десять золотих.

— Що??? На мою карту? Не раджу, пане меценас!

— Я таки при свому.

— Ну, я відбиваю ще раз так. Двацять золотих.

— Стоїть. А тепер: що Бозя дала?

— Три девятки.

— Мало. В мене три царі.

І меценас Чикота загорнув пулю. Було 40 золотих.

Радник Дубенко впрів. В портфелі залишилось ще сімнацять золотих. Проте за всяку ціну треба було виграти. На суконку мусить виграти. Без цього домів не вернеться. Ще раз карти в руки. Меценас роздає. Третій партнер від разу „пас“. Радник Дубенко розглядає фігури. Шалена емоція. В пулі шістьдесять золотих. Руки трясуться. Очі впялені в руки меценаса, який зміняє карти. На товстеньку шию радника Дубенка скочила (вибачте, панство) блоха. Вона впялилась половиною свого корпусу в шкіру і пила кров. Але радник так був перейнятий двобоєм, що навіть і не чув її.

Тимчасом меценас подавав карти.

З української преси.

Відгуки промови мін. Косцялковського.

Однозгідне становище українського громадянства зі своїми послами — без огляду на партії.

Радикальний „Гром. Голос“ з 23. ц. м. подає до промови мін. Косцялковського такий коментар:

„Мін. Косцялковський висловлює погляд, що українське громадянство має іншу думку щодо своїх вимогів супроти влади, як це виявляють українські посли і сенатори. Виходилоб, що українське громадянство є прихильне для дотеперішньої урядової політики та вповні вдоволене її практикою і вислідами.

Це не відповідає дійсності. Загал українського громадянства є вповні згідний з тими вимогами до влади, які висувають усі українські посли і сенатори без огляду на партії з виїмкою одиниць, котрі не можуть висловити свобідної думки.

Вистарчить переглянути всю українську пресу, щоби переконатися, що задоволення зі сучасного положення не висловлює ніхто, а навпаки.

Політичні ріжниці серед українського громадянства відносяться не до оцінки сучасного положення нашого народу у межах польської держави і не до оцінки польської урядової політики, але ці ріжниці є тільки щодо тактики міжнародніх орієнтацій (нпр. українські соціялісти-радикали не погоджуються з політикою орієнтацій (?! — Ред.) та тактикою УНДО, як також рішучо поборюють ідеольоґію і засоби боротьби „націоналістів“).

Чи по дотеперішніх українських парляментарних представниках прийдуть інші, котрі готові писатися на політику ББ, це залежить виключно від способу виборів.

Коли вибори будуть рівні, загальні, безпосередні і таємні, коли міністр не допустить до ніяких надужить на місцях, то не варто тепер сперечатися про вислід таких виборів. Він згори в такім випадку ясний.

Справа вбивства мін. Перацького тут рішуче ні при чому. На ціле українське громадянство не можна скидати відповідальности за вчинок одиниці, чи гурту одиниць. На збірну відповідальність ми не можемо погодитися ніколи, бо така відповідальність в основі суперечить ідеї справедливости.

Про спосіб писання „Розбудови Нації“ і інших органів „націоналістів“ має українське громадянство вироблену й устійнену думку від тоді, коли ці органи старалися боронити провокатора Барановського доти, доки нарешті всім не стало ясно, хто він є. А Барановський, як показав процес, передавав також статті до органів ОУН“.

„На одну ілюзію менше“.

„Мета“ з 24. ц. м. поміщує обширну вступну статтю під повищим наголовком. Друкуємо її у цікавіших виїмках:

„Декларація п. мін. Косцялковського була незвичайно отверта і щира. Вона формою і деякими акцентами не була подібна до декларацій, які в таких моментах складають державні мужі. Але тим більша її цінність: вона не дає найменшого сумніву що відкриває те, про що досі говорилося в тишині міністерських кабінетів і про що в інших умовинах — в умовинах меншого подразнення — п. міністр був би сказав не так переконуючо...

Політично річ беручи, нового дає вона мало — поза закидом „дволичної гри“ під адресою українського парляментарного представництва.

...Залишаючи без аналізи ті місця його промови, які торкаються кругової відповідальности, чи які ображують Українське Парляментарне Представництво, пригляньмося третій, найважнішій справі, порушеній у цій промові. П. міністр заповідає, що шукатиме інших людей, які „зуміють знайти з нами (себто з поляками — Ред.) спільну мову і реальну програму діяльности для щастя свого громадянства і величі Річипосполитої, якої є горожанами“. А далі під адресою теперішнього Українського Парляментарного Представництва каже: „В моому пересвідченні ваша діяльність є шкідлива не лише для польської держави, але передовсім для українського громадянства в цій державі“.

Ці слова набирають особливого значіння в зіставленні їх з промовою Голови Української Парляментарної Репрезентації, п. д-ра Д. Левицького в соймі дня 5. лютого ц. р. Її не вважаємо якоюсь офертою, так як виступу п. Косцялковського не вважаємо безпосередньою відповіддю на „оферту“. Поміж обома промовами була ще одна, дня 11. лютого, в якій п. міністр внутр. справ подав широкий плян політики свого ресорту в державі і в цьому пляні не згадав ні одним словом про політику супроти українців, хоч після промови голови УПР мав до цього дуже добру нагоду. Отже не ґенетичний звязок між обома промовами є тим, що нас цікавить, лише звязок, скажім, політичний. Не встряваючи в аналізу виставленої головою УПР політичної концепції, стверджуємо, що вона є до найдальших меж компромісу посуненою формою політичної розвязки українського питання в Польщі. Слова „не хочемо національної боротьби, хочемо працювати конструктивно, щоб фахово підготовитися і виконати завдання, яке наложить на нас може вже недалека майбутність“, що в боротьбі за перебудову Сходу Европи „можуть зійтися інтереси обох народів“ польського й українського, вимога національно-територіяльної автономії в Польщі і будови української Держави в Києві за ціну зречення зі соборности — це речі, які, здавалось би, моглиб дати субстрат, підставу до політичної розвязки українського питання в Польщі. Зновуж, для уникнення непорозумінь, не запускаємось у дискусію, поскільки ця концепція відповідає реальним умовинам, чи настроям українського громадянства. Для нас важне, що вона була найбільш зближена до того, що носить уже назву конструктивної політики. З цілої безконечної черги статтей, які останніми часами появилися в поважних органах польської політичної думки, а навіть з виступів поодиноких відповідальних керманичів польської державної політики можна було витворити собі ілюзію, що така концепція розвязки, яку подав голова УПР, чи подібна (не про фразеольоґію й конструкцію думки йде) могла би бути саме дуже близькою, бодай можливою підставою дискусії над українсько-польською проблемою. Виступ п. Косцялковського цю ілюзію розвіяв. Поки з українського боку голошено повну неґацію польської державности, або не голошено взагалі нічого, політичний флірт був можливий. Услужлива польська політична преса і публіцистика манила міражами „конструктивної політики“. Колиж наступила нарешті конкретна пропозиція у сенсі цих міражів, то їй у відповідь прийшли слова: „Це не є шлях до укладання співжиття українського громадянства з польським народом, що спільно замешкує ті самі терени. То є шлях, щоб ятрити і підюджувати“.

Декларацію п. міністра Косцялковського вважаємо подією, яка незвичайно прояснила атмосферу. І розвіяла всі ілюзії, коли вони в декого були. А саме ілюзії, що в теперішніх умовинах можлива політична розвязка української проблеми в Польщі. Ми напередодні доби, де всі наші дотеперішні методи громадської і політичної праці, до яких ми привикли, будуть заступлені новими. Зіставлення концепції голови УПР з дня 5. ц. м. і декларації п. Косцялковського з дня 14. ц. м., каже заключити, що теперішній режім у Польщі, поза політикою капітуляції (певнівщина) і повної неґації, не признає третьої: політики компромісу.

— Ця за пять...

— Стоїть.

— Ця за десять...

— Стоїть.

— Ця за дурно

Вже є. Три карти. Радник по одній розглядає карти. Перша: дама, друга — дама! Ще коби одна, тай високий кунст. Радник зворушений. Обережно відкриває третю карту.

— Хлопець!

— Що?! — Радник мерщій обернувся позад себе. На порозі стояла його служниця.

— Хлопець, прошу пана! Я прийшла вам сказати, що пані саме перед хвилиною привела на світ хлопця.

Радник Дубенко обтер хусточкою піт з чола.

— Ось вам пех, панове! Тоді, коли мені найбільше треба дами, Бог посилає мені хлопця...

— Будьте вдоволені, пане раднику, у нинішних часах таки краще хлопець, як дівчина — казали партнери, складаючи нововпеченому батькові побажання.

Дубенко ввійшов до хати навшпиньки і сказав тихцем до служниці:

— Гапо! чи ти знаєш напевно, що це хлопець.

— Пан лікар сказали!

— Ах, якби так замість хлопця я міг мати даму! Ні, ти цього не розумієш, що це значить мати три дами!

Гапа дивилась на „свого пана“ і хрестилась нишком:

— Що ці пани нераз вигадують, Господи Боже!

Економічний огляд.

Українська хроніка.

СПОМИНИ ВАСИЛЯ НАГІРНОГО.

„Кооперативна Республика“ буде від червня п. р. друкувати як додаток до кожного числа спомини піонера економічного відродження в Галичині, орґанізатора українського ремісництва, Василя Нагірного. Вважаємо, що не тільки наш кооперативний світ прийме ці спомини з великим зацікавленням, — як зазначує редакція журналу, — але теж усі наші громадяни, які розуміють вагу, матеріяльних осягів нації і труднощі діячів, які до тих осягів промощують шлях муравлиним своїм трудом.

Польська хроніка.

ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДОГОВІР ПОЛЬЩІ З АНҐЛІЄЮ.

Після переговорів, які тривали аж 8 місяців, дійшло врешті до згоди поміж В. Британією і Польщею. Польський міністер торг. і промислу Фльояр-Райхман, який виїхав до Анґлії, щоби оглянути „Британські Торги“, був одночасно при фіналізації торговельного договору. Цей договір уже парафований. „Створює він — як пише з цього приводу „Ц. Ґазета Гандльова“ — безсумнівно нові, раціональні підстави для розвою торговельних взаємин між обома державами“. Має він теж мати вплив на ріжні вітки господарського життя в Польщі.

ПОБІДА ФІСКАЛІЗМУ.

На тему буджетової дискусії в соймі находимо чимало міркувань у польській пресі, особливо опозиційній. Ця дискусія була в цьому році така, що могла зацікавити і „сіру людину з вулиці“. З критикою податкової системи і діяльности бюрократії вперше виступили також активні діячі з урядового табору. Але ці критичні погляди не стали перешкодою для того, щоби обтяжити сіру людину новими податками. „Фіскалізм побідив на цілій лінії“ — заявляє опозиція. Наче останній акорд залишились слова міністра фінансів Завадського, що їх він висказав 21. ц. м. у скарбово-буджетовій комісії сенату: Не може істнувати держава, якої громадяни не можуть здобутись на жертву і достарчити державі ті засоби, які для її потреб необхідні.

ЗІЗНАННЯ ПРО ДОХІД ТІЛЬКИ ДО 1. БЕРЕЗНЯ.

Продовження речинця для складання зізнань про дохід до 1. квітня ц. р. дотичить тільки ті фізичні особи, які ведуть правильне або упрощене книговодство. Всі інші мають зложити письменні зізнання до кінця лютого!

ПЛИВУЧА ВИСТАВА ПРІБОК І ЗРАЗКІВ ПОЛЬСЬКИХ ТОВАРІВ.

Таку імпрезу підготовив Держ. Експ. Інститут у Варшаві з властивим призначенням для Далекого Сходу. Влаштована вона на па

роплаві „Дарданус", який 2. березня вийде, вступаючи до ось-таких портів: Гамбург, Роттердам, Порт-Саїд, Пенанг, Сінгапур, Гонг-Конг, Шангай, Дайрен, Кобе і Йокогама. Експонати залишаться відтак у Шангаю, а займеться ними тамошня Польська Торг. Палата.

ПОЛЬЩА ДОБУЛА КОЛЬОНІЗАЦІЙНІ ТЕРЕНИ В ЛІБЕРІЇ.

Появилась вістка в німецькій пресі, що Польща зобовязалась окремим договором помогти Ліберії, муринській республиці в Африці, фінансово в заміну за право кольонізації деяких її теренів. У польській пресі ми ще не найшли потвердження цієї вістки.

Світова хроніка.

ОСТАТОЧНИЙ СУМЕРК ЗОЛОТОЇ КЛЯВЗУЛІ В АМЕРИЦІ. — ПІСЛЯ ПРИСУДУ НАЙВ. СУДУ.

Найбільшою господарською сензацією останніх днів був присуд Найв. Суду Зл. Д. П. Америки у справі золотої клявзулі. З великим напруженням чекала на цей присуд не тільки Америка, але теж Европа. Гра йшла за поважну ставку. Самі Зл. Держави були тут заанґажовані на суму майже 200 міліярдів долярів! Зрештою — присуд Найв. Суду, стверджуючий важність золотої клявзулі, був би вніс (навіть при його паперовій вартости) нові поважні моменти неспокою у валютові і загально-господарські справи Америки. Це в свою чергу булоб мало теж вплив на економіку світу.

Та політика Рузвельта дістала у присуді Найв. Суд. Трибуналу величезну моральну підтримку. Він признав ам. урядові право майже на все, що він у цій ділянці зробив. Анулювання зол. клявзулі у приватних довгах признав суд уповні оправдане. Зате видвигнув застереження щодо „позички свободи", де засадничо зол. клявзуля повинна дальше мати силу. Це принципове вирішення підважив сам суд у дальшому, не допускаючи можливости доходити в судовій дорозі прав із титулу зол. клявзулі в цій державній позичці. Арґументація: посідач нічого — мовляв — на тому не втратив, що замість золота дістав вартостево нижчі банкноти, бо ними міг так само добре позбутись своїх правних зобовязань. До того окремі розпорядки уряду заборонили орудувати золотими монетами. Виходить із того, що уряд не міг улекшувати своїм громадянам іти протизаконним шляхом, хочби ці громадяни були його вірителями.

Реакція біржі і товарового ринку вказує на те, що деякі кола поважно ожидали зовсім іншої постанови суду. Інтерпретація цієї постанови розходиться у деяких детайлях, зате однодушно признає, що є вона великим тріюмфом політики Рузвельта і його дорадників. Є це рівночасно санкцією девальвації доляра.

ГОСПОДАРСЬКІ МОМЕНТИ В КОНФЛІКТІ ІТАЛІЇ З АБІСИНІЄЮ.

Закордонна господарська преса, обговорюючи африканські воєнні алярми, відкриває куліси італійської войовничости. Вона — мовляв — більше звернена **проти Японії** ніж проти самої Абісинії. Діло в тому, що японці в розмірно дуже короткому часі опанували весь абісинський ринок торговельно, а крім того поселюються у великому числі на терені Абісинії, в чому Італія добачує для себе велику загрозу в майбутньому.

ЕКОНОМІЧНІ АКТУАЛІЇ.

Рузвельт хоче, щоби вільну конкуренцію в продукції **вугілля, нафти і ґазу** заступити державною контролею і реґулюванням. — На днях покінчилась **перша господарська конференція північних держав у Стокгольмі**. Заступлені були: Швеція, Норвеґія, Фінляндія, Данія й Ісляндія. — Фінансовий часопис „Ле Капіталь" обрахував доходи, які **сарські копальні** дали франц. скарбові. Ці доходи дуже великі, не вважаючи на великі витрати, звязані з експльоатацією копалень. — Вислід січневого торг. білянсу Німеччини, в якому **дефіцит майже вдвоє більший** ніж був у грудні, викликав погрози з боку німців під адресою закордону. „Льокаль Анцайґер" заявляє загранинці, що коли вона не змінить своєї торг. політики у відношенню до Німеччини, то остання зредукує свій імпорт до найнеобхідніших розмірів.

В. Н-ич.

НОВИНКИ

— **Води у ріках рушили.** На багатьох ріках у Польщі потріскали леди і рушили з водою, яка наслідком тання снігу прибуває з дня на день. На Віслі і Сяні повстали в кількох місцях ледові запори. Оживився теж Буг. На карпатських ріках дещо спокій.

— **Дивне арештування.** В польськім Академічнім домі у Львові арештували студента Каз. Дунаєвського, одного з організаторів польської молоді спід ендецького прапору. Причиною арештування була — як подає „Хвиля" — ґльорифікація діяльности ОУН.

— **Можна буде дешевше випити.** Деннчк Законів Річипосполитої з 23. лютого приніс розпорядок мін. скарбу про знижку цін виробів спіртового монополю. Монопольну оплату від 1 л. консумційного спірту, 100-процентового, фабрикованого в краю обнижено з 6 зол. на 4.50 зол. Додаток до цієї оплати остав той сам, 1.10 зол. Монопольну оплату від спірту із закордону або з Данціґу для виробу ґатункових горілок і т. д., видаваного до посуди відборця, обнизили з 9 зол. до 7.50. Детайлічна ціна 1 літри консумційних виробів із монопольною оплатою виносить: горівка чиста 35 проц. замість 4 зол. — 3 зол., 40 проц. замість 4.55 — 3.70 зол., 45 проц. замість 6 зол. — 4.90, горівка люксусова 45 проц. замість 7.50 зол. — 6. Ціна спірту для домашньо-лічничих цілей 90 проц. впала з 10.20 на 8.50 зол., 95 проц. з 10.80 на 9 зол., спірт на домашньо-лічничі цілі подрібно замість 10 зол. коштуватиме 8.20 зол. за літру.

— **Львівська хроніка.** У фабриці олїв, фарб і покостів Ґенр. Блюменфельда при вул. Германів 31 вибухла пожежа. Вогнева сторожа вгасила пожежу. — У брамі дому при вул. Вроновських 10 невідома жінка підкинула около 1-місячного хлопчика. — З хати Жиґм. Надля при вул. Глибокій 15 злодії вкрали футро й гардеробу вартости 1.000 зол. — Теодор Побігущий з вул. Боїмів 48 орчиком заломив череп Мих. Стецевому.

— **Потрійного душогубства** доконано в місточку Мельниці пов. Борщів. Мешкав там посесор дібр у Волківцях, Вайхсельблят, який в останньому часі виїхав був до Львова. В часі його неприсутности в ночі з пятниці на суботу хтось замордував його жінку, 57-літню Фриму, дальше 20-літню своячку Розу Вайхсельблят і 19-літню служницю. Коло 9. год. вечором бандит застукав до кухні і коли служниця створила двері, двома ударами ножа пробив її на смерть. Опісля перейшов до першої кімнати де так само убив Розу Вайхсельблят. На крик другої жертви вийшла із спальні Фрима Вайхсельблят, якій душогуб завдав кілька ударів ножем у груди та шию, наслідком чого вона незабаром померла. Спершу вона боронилася і кликала на поміч, як на це вказує подерта на ній сукня. В четвертій кімнаті находився один сусід, що сторожив мешкання. Почувши крик Вайхсельблятової, він увійшов до її кімнати, але застав її вже неживу, а тимчасом сполошений бандит утік, не забравши нічого. Повідомлена поліція покликала на місце страшного злочину двох лікарів, але всяка поміч була вже безуспішна. До липня м. р. Вайхсельблятн мешкали у Львові, де мали каменицю при вул. Хшановської.

Дописи.

КАЛУШ.

Нові священики. В місяці січні п. р. прибуло до повіту кількох молодих наших священиків. І так у парохії Пійло дістав місце сотрудника о. Стрийський, в Новиці о. Черниш, в Голині о. Синяк. Зі села Добряни, яке відлучено від Підмихайля, створено окрему парохію, котрою завідує о. Кисілевський, візиті парохії Кросна в місце помершого о. Левицького обняв о. Перепічка.

З товариського життя. В дні 15. 2. п. р. відбулася проскура філії „Союзу Українок", що її це рухливе товариство уладжує традиційно від кільканадцяти літ. — В дні 17. 2. п. р. уладило спорт. т-во „Чайка" вечерницю, що в гарно прибраній салі і серед дійсно симпатичного настрою протягнулися до пізнього ранку. На вечерниці загостили теж присутні тоді в Калуші інженери агрономи „Сільського Господаря" зі Львова і кружечлени прогульки до копальні „Теспу".

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.